

باب عالی حاکمیه و سندیه دائره مخصوصه در

کتابخانه:

مراط القلم

۱۳۲۶

خطا:

مسئله که در موافق آثار جدیدیه مع المنزليه قبول اولتور

دين، فلسفه، ادبيات، حقوق و علوم دن باحث هفته لق غزته در

مؤسسه لری: ابوالعلا زین المعابدین - ح. اشرف ادیب

در سعادته نسخه سی ۵۰ پاره در

تاریخ تأسیسی:

قیرطه دن مقوا یورو ایله کوندریلیرسه سنوی
۲۰ غروش فضله آلنیر.

۱۱ نموز ۳۲۴

سنه لکی التی ایلفی

۶۵ ۳۵

در سعادته

۹۰ ۵۰

ولایاتده

۱۰۰ ۵۵ غروشدره

همالک اجنبیه ده

در سعادته پوسته ایله کوندریلیرسه ولایات بدلی اخذ اولتور.

عدد: ۱

۳۲۴ اغستوس ۱۴ پرشنبه ۳۰ شعبان ۱۳۲۶

برنجی سنه

یابش و یا تقریر اتمش اولوب اولمادیقی تدقیق اولور، آیات قرآنییه واحادیث نبویه نك معانیسی قرارلشدیریلور ایدی.

یعنی اشبو اجاعلر هپ برر دلیل شرعییه مستند بولور ایدی. چونکه علماء اسلامییه بالاسبب بر مسئله اوزرینه اتقاقلری متصور اولمادیقی کبی سبب عقلی اوزرینه اتقاقلری ده بر حکم شرعی افاده اتمیه جکندن اجاعلک البته بر دلیل شرعی اوزرینه مستند اولمادی طبیعیدر. اگر اشبو دلیل شرعی بر دلیل قطعی ایسه اجاعل هجت مستقله اولیوب هجت مؤکده اولور. واکر خبر واحد و یا قیاس کبی بر دلیل ظنی ایسه اجاعل هجت مستقله اولغله برابر اولر دلیلک ظنیته قطعیته قلب ایدر.

مؤخرآ ممالک اسلامییه وسعت پیدا ایتدی. آرادن بر عصر چکمکسزین سبته بوزازندن چین سورلرینه یتشدی. اشبو ممالک و بلدانده نیجه عاده تصادف ایدلدی. ذاتاً شرع شریفده عادتله معمول به و مقتبزل اولدیغندن بو عادتله مسائل فقهیه بی توسیع ایلدی.

از جمله ایجار عمار بلاد مجازده معروف اولیوب هر کس کندی منزل و دکاننه تصرف ایدر و بر اجنبی کلورسه مملکت طرفندن مسافر ایدیلوردی. لکن بو عقد سوریه ده معروف اولدیغندن تشریع ایدلدی. فتح ایدیلن ممالک اهالیسنک امور روحانیله لرئ رؤسای روحانیله لرینه ترك و تودیع ایدلدیکی کبی امویلر زماننده اهالی اسلامییه نك نکاح و طلاق کبی مسائل شرعییه سی ائمه طرفندن تعیین و بیان اولنور و معاملات سائر مجتهدین زماننده دکن غیر منتظم بر بولده جریان ایدر ایدی. معاملات دئر مسائل شرعییه ک ایل حل و تنظیم ایدن امام اعظم حضرتلری اولمشدر.

محمود راسخ

فاتح درسام مجیزلندن مرحوم شوکت افندی

شوکت افندی اون اوچنجی قرن هجریده ظهور ایدن علمای دوات علیه نك اکابر مشاهیرنندیر. کنج ایکن وفات اتمشده جهان علومی تعلیم و تدریس ایله احیا ایتدی. افاضل عصردن نیجه ذوات مشهوره آنک تلامیذ علم و عرفانیدر. دار الخلافه العایده بوکون رحله نشین افاده بولنان درساملردن پک چوتلر نك اجازتنامه لرئ مشار الیه اسمیله موشهدر. سلسله فیوض کالاتی خلفا عن سلف رجال استقباله طوغری اوزانوب کیدیور.

صاحب ترجمه رجهه اوقات حیاتی تدریس علومه حصر و وقف ایلش اولدیغندن کالات علمییه نسبتنده باشاوجه آثار کبیره تحریرینه وقت بوله مامشدر. فقط فنون شتایه دئر جوامع و مدارسده صره درسلری اوله رق او قونان کتب و مؤلفات معتبره نك همان کافه سنه پک دقیق و عمیق مطالعاتی حاوی هامشله یازمش و بعض رسائل متفرقه تألیف اتمشدر. هوامش یازدیغی کتابلرک اکثریسی دفعه آله طبع

بیورلدقده حاضر بولنانلر آنلری بلر و بولنانلر آنی بیلزلر ایدی. لکن حاضر بولنانلر غائب اولانلره تبلیغ ایلر ایدی.

« بوجهتله بعضلری بعض احادیث شریفه بی و دیگرلری دیگر احادیث شریفه بی بیلورلر و بیلدکلریخی بیللردن اوکرنورلر ایدی.

« والحاصل احکام شرعییه علی السویه کافه سنندن اخذ اولمادی. بلکه بو کیفیت ایچلرندن وجوه قرآنییه و احکام ربانییه بی بالذات مشکلات نبوندن اقتباس اتمش، یا خود بوجهتله اقتباس ایدن عظمای اصحابندن اخذ و تلقی ایلش اولوبده قرآن کریمی قاری و حامل و ناسخ منسوخی و محکم و متشابهی و سائر وجوهی عارف اولان کبار اصحاب کرامه مخصوص اولوب احکام شرعییه آنجق آنلردن اخذ و تلقی اولمشدره. آنلره اولوقت (قرا) دنیلور ایدی. زیرا طائفه عرب و قتیله امت امیه اولدکلرندن (قرا) اسمنک اول وقت ندرت و غرابتیه بناء ایچلرندن قاری قرآن اولان کبار صحابه آنکله تسمیه اولمش و صدر اسلامده حال بو وجهله جاری اولمش ایدی.

اما صکره بلاد اسلامییه چوغلوب عربدن امیالک زائل اولدی. و امر اجتهاد ممکن و استقرار بولوب علم فقه حد کاله و اصل اوله رق فن مستقل و صفت مخصوصه اولدی. اول وقت احکام شرعییه بیان کبار امتیه (قرا) برینه (فقه) نامی ویرلدی (قصص انبیاء و ابن خلدون).

اصحاب کرامک علما و فقهاسی: ابوبکر، عمر، عثمان، علی، عبدالرحمن بن عوف، عبدالله بن مسعود، ابی بن کعب الانصاری، معاذ بن جبل، عمار بن یاسر، حذیفه بن الیمان، زید بن ثابت الانصاری البخاری، ابوالدرداء، ابو موسی الاشعری، سلمان فارسی در (رضی الله عنهم) بولر وقت سعادتیه بیه فتوی ویرلردی.

عمر، علی، معاذ بن جبل رسول اکرمک قاضیلری مثابه سننده ایدیلر. وقت سعادتیه لازم اولدقجه وحی الهی متوارد اولور و طرف نبویدن امتیه تبلیغ بیوریلور ایدی. اندن صکره وحی کلمک احتمالی قالمادی. قرآن کریمده مصرح اولمیان مسئلهلر حقنده سنت سنیده ایله یعنی رسول الله نه دیعش، نه یامش ایسه، یا خود بر کیمسه نك بر ایشی یا بدیغنی کوروبده منع اتمه مش ایسه آکا و فیک علی ایدیلور ایدی. اگر سنت سنیده بر صراحت بوله مازلر ایسه رأی و قیاس ایله اجتهاد و موجبه عمل ایدرلردی.

ایشته بو وجهله عصر اولده بر اجتهاد قیوسی آچلدی. آنجق کرک اصحاب کزین، کرک سائر مجتهدین بر مسئله ده اتفاق ایتدکده آرق تردد و اشتباهه محل قالیوب ایشته بوکا « اجماع امت » دینلدی.

خليفة رسول الله ابوبکر الصديق زماننده بر فاج کره اجاع امت واقع اولدیغی کبی امیر المؤمنین عمر الفاروق حضرتلری مصادف اولدیغی مشکلاتی علی الاکثر اجاع امتیه حل ایتدیرلیدی. تابع و تبع تابعین زماننده دخی بواجاع امت اصولنه مراجعتده دوام ایدلدی.

بواجاعلرده حضرت پیغمبرک فلان شیئی حقیقه سولمش،

اوله رفق طلبه علومك ايدى مطالعه سنده تداول ايتكمده اولديغى كتي رساله لر دخى زينت آراى دستكاه تئيل اولمشدر .
مشاراليه حليه رفق وتقوى ايله تزئين ذات وصفات ايتشيدى .
ذات حضرت اقدسه متعلق مسائل عاليه بى وصدق واستقامته متدائر مباحث جليله بى تقرير ايتديكى ائنده شوق حقيقت وكال خوف وخشيت ايله قايى تهيج ايدر وچوق كره اولور ايدى كه كوزلرى يشارر ايدى . حالا ارنوتنام : بركون اصول حديثدن « داود القيصري » اوقودر ايكن صحابه كرامت : يارسول اه ! ذات رسالتك بكنزه « شيب » يك چابك حلال ايتدى ! .. ديلريله مشكاه صدر نبوتدن « شيتنى سورة هود » صادر اولمش وسوره شريفه نك نه جهتي بوكا باعث اولديغى تكرار سؤال ايتدكلرنده « فاستقم كما امرت » امرى تسريع شيب ايتديكى بيان بيورلمش ديه تقرير ايتديكى صره ده كنديني مضبط ايدمه موب بكا ايتدى و حلقه تدريس بهت و تثير استيلا ايتكمده افاده و استفاده برقاج دقيقه منقطع اولدقدن صكره اوكون ارتق درسى اكمال ايدمه مدى . بو حال انجذاب قاغى بيضاوى تفسيريني اوقوتديغى زمانلرده ده بر ايكي كره كنديسنده ظهور ايتلش ايدى .

شوكت افندى ١٢٥٣ تاريخنده در سعادته دنيايه كمشدر . اسمى مصطفى و پدري طبيب ميرالاي مترجم صالح رفق بكدرد . ابتدا استانبولده عورت پارارنده جدى افندى مكننده اوقودى و پندردن فارسى ايله عربى صرف ونحوينه دائر بعض مبادى علوم كوردى . بيك ايتكوز التمش بش سنه سنده اول وقت مكاتب عاليه دولتن معدود بولنان « مكتب معارف عدليه » يه دخول ايتدى . مكتب مذكورى اكمال ايتسيله ٧٠ تاريخنده بارؤس همايون مجلس والا مضبطه او طه سنده مأمور اولدى .

بر مدت مضبطه او طه سنده دوام ايله برابر ديكر طرفدن ده بايزيد جامع شريفنده بعض اساتذنه نك درسنه حاضر اولمش ايدى . صكره هرايكسى ترك وتبديل جامه ايدرك زمانك اجله علماسندن وفاتح درس عاملرندن مرحوم قرين آبادى عبدالرحمن افنديشك [١] حلقه تدريسنه داخل اولمش و ٧٩ سنه سى رجبينده مشاراليه عبدالرحمن افنديدن اجازت آلمشدر . تاريخ اجازتدن طقوز ماه اول ٧٨ سنه سنده ابوالفتح والمغازى سلطان محمد خان ثاني حضرتلرى جامع نور لامعنده استادينك يرينه كافيه شرحى « منالاجامى » دن درسه چيقدى .

مرحوم مشاراليه ١٢٧٧ سنه سنده بالامتحان طريق قاضيلكنه و مؤخرآ رؤس ملازمتنه نائل اولديغى كتي ١٢٨٠ تاريخنده دائره فتواپناهيده كشاد اولنان رؤس امتحان كييرينه دخى داخل اولوب نائل رؤس اولان يوز يكرمى قدر ذوات ايچنده برنجى چيقدى .
اوتاريخه قدر اقران وامثالى ارسنه منحصر بولنان آوازه شهرتى بردبره يك پارلاق صورتده هر طرفه ياييله رفق ارتق « شوكت افندى » نامى معلوم انام اولدى .

[١] عبدالرحمن افندى ، محكمه تميز رئيسى واحكام الاوقاف مؤلفى مرحوم عمر حلمى افنديشك پدريدر .

ذكر اولنان ١٢٨٠ سنه سنده عهدى استحقاقنه ابتداء خارج ، ٨١ ده حركت خارج ، ٨٣ ده ابتداء داخل ، ٨٤ ده حركت داخل ، ٨٥ رجبينده موصله سخن ، سنه مذكوره شوالنده ابتداء التمشلى رتبه لرى ، سنه مذكوره ذى الحجه سنده از مير ، ٨٩ ده ادرنه ، ٩٠ تاريخنده اوچنجى رتبه دن مجيدى نشانيه حرمين محترمين پايله لرى توجيه واحسان اولدى . و ٨٥ ده ديوان احكام عدليه اعضا تعيين بيورلمش ايدى . مؤخرآ ديوان مذكورك لغوى اوزرينه مجلس تدقيقات شرعيه اعضالكنه تحويل مأموريت ايدى . ديوان احكامده ايكن بعض خصوصيات حقنده كى مطالعاتى مبن يازديغى لايحه لر على پاشانك يك مظهر تقديرى اولور ايدى . قانون جزا موادنك احكام وسياسيات شرعيه تطبيقه عائد ملاحظاتى قانون مذكورك اطرافنه هوامش صورتنده تحرير ايتشمسده وفاتنده بو تحشيه لرى محتوى بولنان نسخه قانون ديكر كتب نفيسه ايله برلكده تركه سندن صاتلش و كيمك يدنلكننده بولنديغى حالا اكلاشيله مامشدر .

مرحوم مشاراليه سن و مسلكجه كندينه اقران بولنان بعض ذواته اوقوتديغى درسلردن بشقه يوز اليدن متجاوز تلاميذينه هركون صره درسلى و بايزيد و سليمانيه طلبه سنده وارنجهيه قدر ديكر متعلمينه دخى كندى تلاميذيله برلكده ايتكندى وتعطيل درسلى اوقوتقى اوزره اون اوچ سنه دن زياده منتهى درسلى طلبه سنده مخصوص علوم شتى مذاكره وتدريس ايله اوغراشمش وعادتا كسور علومده جهاد ايتلشدر . بو قدر مدت شبان وروزان بلافاصله دوام ايدن مطالعه وتدريسدن وجودينه يك وهن وضعف طارى اولغله النهايه مبتلا اولديغى باش اغريسنندن افاقت بولميه رفق ١٢٩١ سنه سى محرم الحرامنك يكرمى ايتكنجى جمعه كيمه سى روان پاكي عالم عليينه پرواز ايتدى .

دها نيجه زمان تمامدى فيوضنه انتظار اولمقده ايكن سنين حياتنك همان اوتوز سكرنجى سالنده عالم فانيه وداع ايدن اوافضل بي همتانك وفاتى طوئلسيله فاتحه سنك مصلا دن قره غولخانه يه قدر اوببوك ميدان علما وطلبه علوم وسائر صنوف ناسدن امثالى نامشهود برازدحامك ، ماتم اوله رفق اوراده برجم غفير ايله ادا ايدلى . نعل مباركى اصابع احترام اوزرنده ادرنه قپوسى خارجه نقل اولنوب ابن كال مرحومك زيارتگاهى جوارنده وديعه خاك رجت قلندى . نوراه مضجمه .

مرحوم مشاراليه تلاميذندن

ومحكمه تميز اعضاسندن

اسماعيل هفي

سوره شورى

اصول مشورت شرعاً مأمور به اولديغى كتي اسلاميتك خير القرون اولمق شرفيله ممتاز اولان فيضلى دورلرنده مسائل معضله نك حلى ايچون دائماً توسل اولنور برجل متين اعتصام ايدى .